

Trafikutskottets betänkande

1983/84:25

med förslag till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering, m. m.
(prop. 1983/84:104)

Sammanfattning

I lagen (1976:206) om felparkeringsavgift föreskrivs bl. a. ett strikt ägaransvar vid överträdelser av parkeringsbestämmelser på gatumark.

I betänkandet behandlas en proposition i vilken regeringen föreslår att det strikta ägaransvaret även skall gälla vid parkering på tomtmark enligt en ny lag. Den nya lagstiftningen är även i övrigt avsedd att minska nuvarande rättsliga skillnader mellan gatumarks- och tomtmarksparkeringen.

I betänkandet behandlas vidare motionsyrkanden om bl. a. avslag på resp. ändring i den av regeringen föreslagna lagstiftningen. Samtliga motionsyrkanden avstyrks, medan regeringens förslag tillstyrks.

I en m-reservation yrkas att regeringen förelägger riksdagen förslag till sådan omarbetning av lagen om felparkeringsavgift att bl. a. det strikta ägaransvaret elimineras.

I två gemensamma m- och fp-reservationer yrkas avslag på propositionen.

I en gemensam m-, c- och fp-reservation yrkas att biluthyrningsföretag undantas från det strikta ägaransvaret vid korttidsförhyrning av bilar.

Propositionen

I proposition 1983/84:104 har regeringen (kommunikationsdepartementet) föreslagit riksdagen att anta inom kommunikationsdepartementet upprättade förslag till

1. lag om kontrollavgift vid olovlig parkering,
2. lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift,
3. lag om ändring i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall.

De i propositionen framlagda lagförslagen har tagits in som *bilaga* till detta betänkande.

I propositionen läggs fram ett förslag till lag om kontrollavgifter vid sådana parkeringsöverträdelser som inte omfattas av förordnande enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift eller som är brott enligt vägtrafikkungörelsen (1972:603). Lagen syftar bl. a. till att utjämna skillnaderna mellan den i dag helt oreglerade privaträttsliga s. k. tomtmarksparkeringen och den offentlighetsrättsliga parkeringen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1984.

Motionerna

I motion 1983/84:2554 av Olle Grahn och Linnea Hörlén (båda fp) yrkas att riksdagen avslår propositionen.

I motion 1983/84:2555 av Wiggo Komstedt (m) och Rune Torwald (c) yrkas att riksdagen beslutar i enlighet med vad som anförs i motionen om parkeringsansvar vid korttidshyra av bil.

I motion 1983/84:2556 av Rolf Clarkson m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen avslår propositionen,
2. att riksdagen med hänsyn till vad som i motionen anförs hos regeringen begär förslag till ändring av 1976 års lag om felparkering på gatumark.

Nu gällande ordning

Nuvarande författningsmässiga reglering av parkering av fordon är offentligrättslig och avser parkering som huvudsakligen sker på gator och andra allmänna platser. Regleringen gäller såväl själva parkeringen som sanktioner för överträdelse av reglerna. Detta offentligrättsligt reglerade slag av parkering kallas i propositionen – och i detta betänkande – *gatumarksparkering*.

För sådan parkering som i huvudsak sker på tomtmark eller i parkeringshus och som är av privaträttslig karaktär finns f. n. inga särskilda författningsregler, med undantag för en forumbestämmelse i 10 kap. 10 § rättegångsbalken. Allmänna civilrättsliga och i vissa fall straffrättsliga bestämmelser tillämpas därför för detta slag av parkering, som i propositionen – och i detta betänkande – kallas *tomtmarksparkering*.

Gatumarksparkeringen regleras huvudsakligen i vägtrafikkungörelsen (1972:603) (VTK) och i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

Bestämmelser om stannande och parkering finns i 69–77 §§ VTK. Paragraferna innehåller främst bestämmelser om hur ett fordon skall stannas eller parkeras samt förbud mot stannande och parkering i vissa fall.

Med stöd av 147 § VTK får kommunerna meddela lokala trafikföreskrifter om stannande och parkering. Lokala trafikföreskrifter kan avse t. ex. förbud mot stannande eller parkering, tidsbegränsning av parkering och avgiftsbläggning av parkering.

Genom den nämnda lagen om felparkeringsavgift (FelpL) (prop. 1975/76:106, TU 1975/76:14, rskr 1975/76:240) avkriminaliserades flertalet överträdelse av bestämmelser om stannande och parkering som gäller enligt VTK eller lokala trafikföreskrifter. Påföljden för sådana överträdelse är sålunda numera i allmänhet inte böter utan *felparkeringsavgift*.

Genom lagen infördes vidare ett strikt ägaransvar för överträdelse av parkeringsbestämmelser samt en betalningsskyldighet som gäller oberoende av invändningar. För att betalningsskyldigheten skall kunna undanröjas

fordras beslut av polismyndighet eller lagakraftvunnet domstolsbeslut.

Regeringen får ange det högsta och lägsta belopp som felparkeringsavgiften får fastställas till. I de kommuner som svarar för trafikövervakning enligt lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning fastställer kommunfullmäktige avgiftens belopp inom den av regeringen bestämda ramen. I andra kommuner fastställer länsstyrelsen beloppet.

Om avgiften inte betalas inom föreskriven tid, skall bilens ägare erinras om betalningsansvaret och uppmanas att inom viss tid betala avgiften. Betalas avgiften ändå inte skall ett åläggande utfärdas för bilägaren att inom viss tid betala en förhöjd avgift. Följs inte åläggandet skall avgiften indrivnas genom kronofogdemyndighetens försorg.

När det gäller tomtmarksparkering saknas, som nämnts, direkta författningsbestämmelser med undantag för forumbestämmelsen i rättegångsbalken. I propositionen erinras emellertid om att en relativt fast praxis har vuxit fram för detta slag av parkering. Den bygger på principen att ett avtal träffas mellan markägaren och den som parkerar. Om en bilförare åsidosätter avtalsvillkoren – som brukar tillkännages vid infarten till tomtmarksparkeringen – anses han dock ha accepterat att betala en extra avgift till markägaren. Den extra avgiften, som i princip är ett på förhand fastställt skadestånd eller avtalsvite, kallas *kontrollavgift*.

De viktigaste skillnaderna mellan gatumarksparkeringens felparkeringsavgift och tomtmarksparkeringens kontrollavgift är följande.

- Felparkeringsavgiftens maximi- och minimigränser bestäms av regeringen. Kontrollavgiftens storlek bestäms av den som upplåter parkeringsplatsen.
- På gatumark får endast en felparkeringsavgift tas ut för varje överträdelse, oavsett hur länge felparkeringen varat. På tomtmark tas vanligen en kontrollavgift ut för varje påbörjat kalenderdygn.
- Den registrerade fordonsägaren svarar alltid för att felparkeringsavgiften betalas. På grund av avtalskonstruktionen vid tomtmarksparkering kan kontrollavgift i princip tas ut endast av fordonets förare.
- Felparkeringsavgiften är sedan erinran och åläggande utfärdats omedelbart indrivningsbar. För att få ut en kontrollavgift, som inte betalas frivilligt, måste inkassoförfarande anlitas och i sista hand talan väckas vid domstol.
- Ärenden om felparkeringsavgifter är allmänna mål hos kronofogdemyndigheterna. Indrivningen av kontrollavgifter handläggs däremot som enskilda mål. Galdenären och ibland borgenären belastas därför med exekutionskostnader i de senare fallen.

Utskottet

I anslutning till redogörelsen i propositionen för nu gällande ordning framhåller föredragande departementschefen att den författningsmässiga

regleringen av gatumarksparkering tillgodoser de krav man kan ställa på effektivitet och rättssäkerhet. Bristen på författningsbestämmelser som reglerar tomtmarksparkeringen medför däremot problem när det gäller att ingripa mot olovlig parkering som sker på tomtmark. Detta är allvarligt – betonar föredraganden – eftersom antalet parkeringsplatser på tomtmark och i parkeringshus på senare år har ökat, då man i samhällsplaneringen har gått in för att reservera gatumarken för den rörliga trafiken. Sanktioner vid olovlig parkering på gatumark bör utformas så att skillnaderna mellan de privaträttsliga och offentligrättsliga sanktionssystemen så långt möjligt utjämnas.

Enligt det i propositionen framlagda förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering får en markägare som upplåter ett område för parkering eller förbjuder parkering inom området under vissa angivna förutsättningar ta ut en kontrollavgift om ett fordon parkerats inom området i strid mot förbud eller villkor som han har beslutat (1 §).

Kontrollavgift får tas ut endast om parkeringsförbudet eller parkeringsvillkoren tydligt har tillkännagetts genom skyltning på platsen (3 §). Kontrollavgiften får inte överstiga den lägsta felparkeringsavgift som fastställts inom kommunen enligt FelpL (4 §).

Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har fränhänts honom genom brott. Med fordonets ägare avses bl. a. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var registrerad som ägare (7 §).

Vill markägaren ta ut kontrollavgift skall han utställa en betalningsuppmaning som överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästs på fordonet. Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppmaningen, skall markägaren påminna fordonets förare eller ägare om betalningsansvaret innan han vidtar åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974:182). Påminnelsen skall innehålla uppgift om när avgiften senast skall betalas (8 §).

Enligt 5 § i lagförslaget får en ny kontrollavgift tas ut för varje påbörjat kalenderdygn som den olovliga parkeringen pågår. Minst sex timmar måste dock förflyta från det en betalningsuppmaning utställdes till dess en ny får utställas. Högst fem kontrollavgifter får tas ut för samma olovliga parkering.

Nämnda stadgande föreslås i propositionen få en motsvarighet i lagen om felparkeringsavgift genom ett tillägg till dess 5 §.

Vidare föreslås att lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall ändras bl. a. på så sätt att ett fordon alltid skall kunna få flyttas om det stått olovligt parkerat på tomtmark under minst sju dygn i följd.

Lagförslagen framläggs efter granskning av lagrådet.

I motion 1983/84:2556 (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär sådant förslag till *omarbetning av lagen om felparkeringsavgift* som beaktar svensk

rättstradition vad beträffar ansvar och påföljd. Lagen innebär enligt motionärerna två mycket dramatiska förändringar av rättsprinciper som allmänt godtagits under all tid i Sverige, nämligen dels att ingen annan än den som genomfört en lagöverträdelse kan straffas, dels att ingen kan straffas med mindre han befunnits skyldig.

Utskottet vill med anledning av detta motionsyrkande till en början erinra om att 1976 års lag innebar att flertalet överträdelser av parkeringsbestämmelser avkriminaliserades. Påföljden för sådana överträdelser som omfattas av lagen är sålunda inte böter utan felparkeringsavgift. Även om denna invändning kan synas vara av mera formell natur bör det dock hållas i minnet att betalningsansvar med anledning av en parkeringsanmärkning – till skillnad från straffansvar för brottslig gärning – kan undanröjas för den som bestritt ansvaret efter beslut av polismyndighet. Ett sådant beslut får inte överklagas.

Utskottet erinrar vidare om sin enhälliga uppfattning i det av riksdagen godkända betänkandet TU 1975/76:14 (rskr 1975/76:240) med anledning av proposition 1975/76:106 med förslag till lag om felparkeringsavgift m. m. I detta betänkande lämnade utskottet vad som i nämnda proposition anfördes om avkriminalisering av parkeringsföreseelser och om strikt ägaransvar utan annan erinran än att regeringen – sedan erfarenhet vunnits av den nya lagstiftningen – snarast borde återkomma till riksdagen med förslag om strikt ägaransvar att tillämpas även vid tomtmarksparkering.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan och avstyrker därför motionsyrkandet.

I motion 1983/84:2554 (fp) yrkas att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna framhåller att den grundläggande principiella svagheten med förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering är att vad som är ett civilrättsligt avtalsförhållande skulle få offentligrättslig sanktion. Vidare innebär enligt motionen det strikta ägaransvaret vid gatemarksparkering en principiellt betänklig konstruktion. Den kan emellertid hjälpligt försvaras med hänsyn till trafiksäkerhetskrav. Sådana föreligger däremot inte vid parkering på privat tomtmark. Motionärerna motsätter sig därför bestämt att det strikta ägaransvaret utvidgas till att gälla även vid tomtmarksparkering.

Även i motion 1983/84:2556 (m) yrkas att riksdagen avslår propositionen. Det är uppseendeväckande och beklagligt – säger motionärerna – att 1976 års lag, som så markerat bryter svensk rättstradition i fråga om ansvar och påföljd, nu tas till intäkt för en ny lag, som innebär en s. k. anpassning av reglerna för tomtmarksparkering till dem som gäller för gatemarksparkering. Regeringens förslag innebär – heter det vidare i motionen – att den som i vinningssyfte upplåter enskilt ägd mark eller byggnad till parkeringsplats får tillgång till en i lagen anvisad särskild sanktion genom att fordonets *ägare* åläggs betalningsansvar för kontrollavgiften, oberoende av om han fört

fordonet vid tillfället eller ej, och oberoende av om han varit civilrättsligt att anse såsom ägare vid tillfället i fråga. För tomtmarksparkering gäller f. n. regler som tillfredsställande reglerar förhållandet mellan fordonets förare och markägaren. I vart fall kan med fog hävdas – betonar motionärerna – att tomtmarksparkeringen inte påkallar särskild samhällsreglering.

I motion 1983/84:2555 (m, c) framhålls att ett strikt ägaransvar leder till orimliga konsekvenser för de företag som är yrkesmässigt verksamma som biluthyrare. Sådana företag har ingen möjlighet – fortsätter motionärerna – att bedöma kundernas benägenhet att följa olika trafikregler om t. ex. hastighetsbegränsningar, alkoholförtäring i samband med bilkörning eller parkering. Företagen kan följaktligen inte ta ansvar för överträdelser av något slag som kunderna gör sig skyldiga till. Det strikta ägaransvaret skulle vidare förenkla för en grupp näringsidkare – parkeringsbolagen – att få in avgifter på bekostnad av en annan grupp näringsidkare, nämligen biluthyrningsföretagen. Det strikta ägaransvaret medför också – betonar motionärerna – en risk för att notoriska felparkerare vid korttidshyrning av fordon söker övervältra sitt betalningsansvar för parkeringsförseelser på biluthyrningsföretagen.

Motionärerna föreslår att bestämmelsen om strikt ägaransvar i förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering kompletteras på så sätt att även den som enligt hyresavtal har förfogat över fordon vid tid för en olovlig parkering skall vara betalningsansvarig för kontrollavgiften på samma sätt som i register antecknad bilägare eller hyresman vid leasing.

Utskottet vill med anledning av samtliga dessa motionsyrkanden till en början ånyo erinra om sitt enhälliga uttalande i det nämnda betänkandet TU 1975/76:14 att regeringen – sedan erfarenhet vunnits av tillämpningen av lagen om felparkeringsavgift – snarast borde återkomma till riksdagen med förslag om strikt ägaransvar att tillämpas även vid tomtmarksparkering.

Även lagutskottet har i sitt betänkande LU 1977/78:31 enhälligt uttalat att förutsättningarna för innehavare av parkeringsanläggning att göra gällande betalningsanspråk på grund av olovlig parkering måste förbättras. En möjlig väg att komma till rätta med nuvarande olägenheter är – framhöll lagutskottet – att man efter mönster av lagen om felparkeringsavgift ålägger bilägaren ett strikt ansvar för betalningsskyldighetens fullgörande. Lagutskottet erinrade vidare om att riksdagens revisorer i en granskningspromemoria år 1975 hade framhållit att strikt ägaransvar borde gälla vid parkering i parkeringsanläggningar. Även byggnadsstyrelsen hade i en skrivelse till regeringen år 1976 begärt att sådana lagstiftningsåtgärder måtte vidtas att registrerad ägare till bil kommer att ansvara för skyldigheter enligt parkeringsavtal oberoende av vem som fört bilen.

Föredraganden framhåller att en förutsättning för att trafiken i våra tätorter skall kunna fungera är att parkeringsfrågorna kan lösas. För en tillfredsställande lösning är det nödvändigt att ha tillgång till ett effektivt och

rationellt system för ingripande mot dem som stannar eller parkerar olovligt. Detta gäller enligt föredraganden i lika hög grad tomtmarksparkeringen som gatumarksparkeringen, eftersom de båda parkeringsformerna är beroende av varandra.

För bilisten framstår vidare – fortsätter föredraganden – skillnaderna mellan de olika parkeringsformerna ofta som helt omotiverade. För markägaren är främst bristen på ett fastslaget ägaransvar betungande. Genom att sanktioner mot olovlig parkering på tomtmark regleras i författning kan dessa göras enhetliga och anpassas till felparkeringsavgiften. Genom författningsreglering kan man också frigöra tomtmarksparkeringen från den konstlade och principiellt tveksamma konstruktionen med ett avtal mellan markupplåtare och bilförare. Den föreslagna lagen om kontrollavgift hindrar dock inte i och för sig den markägare som så önskar att även fortsättningsvis tillämpa nuvarande praxis, dvs. att träffa avtal med bilföraren.

Ett effektivt system för ingripande mot olovlig parkering på gatumark och tomtmark förutsätter – betonar föredraganden – att det alltid är möjligt att vända sig till den registrerade ägaren med krav om felparkeringsavgift eller kontrollavgift. Den registrerade fordonsägaren är lätt identifierbar.

Vad gäller frågan om *biluthyrarens ägaransvar* vill utskottet fästa uppmärksamheten på ett uttalande av föredragande departementschefen i den nämnda propositionen om felparkeringsavgift. Om sambandet mellan avkriminaliseringen av parkeringsförseelser och det strikta ägaransvaret, såvitt det berör biluthyrningsföretag, framhöll föredraganden följande.

Om sanktionen för parkeringsöverträdelse är en avgift kan inga principiella invändningar göras mot att ägaren riktar regresskrav mot den som verkligen har fört bilen. När det gäller långtidshyrda fordon uppstår inga problem med att göra regresskraven gällande. Något svårare ställer det sig vid korttidshyrning. Jag anser emellertid inte att problemen beträffande denna förhållandevis lilla grupp av fordon bör få hindra genomförande av en i övrigt angelägen reform. Det torde – som erfarenheten från våra nordiska grannländer visar – inte vara någon större svårighet för uthyrningsföretagen att ekonomiskt säkerställa sig för kundernas eventuella parkeringsöverträdelser.

Det sålunda återgivna uttalandet lämnades av utskottet utan erinran i dess betänkande TU 1975/76:14.

Av den proposition som nu är i fråga framgår att Biluthyrningsbranschens Riksförbund (BURF) i en framställning till regeringen har hemställt om sådana ändringar i lagen om felparkeringsavgift att den som korttidshyr ett fordon i vissa fall jämställs med fordonsägare vid tillämpning av lagen. Av propositionen framgår vidare att BURF sagt sig ha mycket negativa erfarenheter av 1976 års lag. Problemen skulle enligt förbundet öka dramatiskt om ägaransvar infördes även vid tomtmarksparkering.

Föredraganden erinrar om att det strikta ägaransvaret nu har tillämpats i

några år. Tillämpningen ger inte anledning till några betänkligheter från rättssäkerhetssynpunkt. Tvärtom – betonar föredraganden – måste erfarenheterna anses vara mycket goda. Han är därför inte beredd att förorda någon ändring i 1976 års lag eller i förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering med anledning av BURF:s synpunkter. Det skulle medföra ett markant avsteg från en effektiv och konsekvent princip om ansvar att tillmötesgå förbundets önskemål.

Utskottet ansluter sig till en början till föredragandens överväganden i de delar de ej avser biluthyrares ägaransvar.

Med hänvisning härtill och till vad utskottet i övrigt här anfört avstyrks yrkandena i motionerna 1983/84:2554 (fp) och 1983/84:2556 (m) om avslag på regeringens förslag till *ny lagstiftning om kontrollavgift vid olovlig parkering m. m.*

Utskottets ställningstagande till motionerna 1983/84:2554 (fp) och 1983/84:2556 (m), såvitt nu är i fråga, innebär att samtliga genom propositionen framlagda lagförslag tillstyrks, utom såvitt avser 7 § förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Vad föredraganden anfört om *biluthyrares ägaransvar* har inte heller givit utskottet anledning till erinran. Härav följer att motionerna 1983/84:2555 (m, c) samt 1983/84:2554 (fp) och 1983/84:2556 (m) i motsvarande delar avstyrks. Detta innebär att utskottet tillstyrker att 7 § i nämnda lagsförslag får den lydelse som föreslås i propositionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *omarbetning av lagen om felparkeringsavgift* att riksdagen avslår motion 1983/84:2556 (m) yrkande 2,
2. beträffande *ny lagstiftning om kontrollavgift vid olovlig parkering m. m.* att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84:2554 (fp) i denna del och 1983/84:2556 (m) yrkande 1 i denna del antar de genom propositionen framlagda förslagen till
 - a. lag om kontrollavgift vid olovlig parkering, utom såvitt avser 7 §,
 - b. lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift,
 - c. lag om ändring i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall,
3. beträffande *biluthyrares ägaransvar* att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84:2554 (fp) i denna del, 1983/84:2555 (m, c) och 1983/84:2556 (m) yrkande 1 i denna

del antar 7 § förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering.

Stockholm den 26 april 1984

På trafikutskottets vägnar

KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Rune Torwald (c), Wiggo Komstedt (m), Sven-Gösta Signell (s), Gösta Andersson (c), Sten-Ove Sundström (s), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henricsson (vpk), Göran Riegnell (m), Sören Lekberg (s), Ingrid Andersson (s), Lisbet Calner (s) och Margareta Persson (s).

Reservationer

1. Omarbetning av lagen om felparkeringsavgift (mom. 1)

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Görel Bohlin och Göran Riegnell (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "därför motionsyrkandet." bort ersättas med text av följande lydelse:

Genom avkriminaliseringen av parkeringsförseelser har dessa upphört att vara förseelser. Det är sålunda numera, paradoxalt nog, tillåtet att parkera fel – för den som har råd att betala. Denna förnuftsrotsande ordning blir enligt utskottets mening än orimligare genom att den förenas med ett strikt ägaransvar.

Påföljden för felparkering må kallas felparkeringsavgift men är i själva verket enligt utskottets mening ett straff, eftersom den endast kan komma i fråga då en överträdelse av – eller med andra ord ett brott mot – vissa av *samhället* uppställda ordningsregler föreligger. I ett rättssamhälle straffas endast gärningsmannen, såvida inte annan person är skyldig till anstiftan eller annan medverkan till brottet. Det strikta ägaransvaret i förevarande sammanhang innebär att blotta innehavet av ett fordon kan medföra ett i realiteten straffrättsligt ansvar. Att straffa fordonsägaren för annans felparkering synes dock utskottet lika orimligt som att straffa honom för annans vårdslöshet i trafik.

Av det anförda framgår att utskottet delar motionärernas uppfattning att 1976 års lag bör omarbetas på sätt som anges i motionen. Utskottet tillstyrker följaktligen motion 1983/84:2556 (m) i nu berörd del.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *omarbetning av lagen om felparkeringsavgift*
att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2556 (m) yrkande 2
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom
anfört,

2. Ny lagstiftning om kontrollavgift vid olovlig parkering m. m. (mom. 2)

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Görel Bohlin, Göran Riegnell (alla m)
och Olle Grahn (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet
ansluter" och slutar med "olovlig parkering." bort ersättas med text av
följande lydelse:

Utskottet ansluter sig för sin del till de överväganden som enligt
motionerna 1983/84:2554 (fp) och 1983/84:2556 (m) talar för att avslå
propositionen.

Utskottet avstyrker därför till en början samtliga genom propositionen
framlagda lagförslag, utom såvitt avser 7 § förslaget till lag om kontrollavgift
vid olovlig parkering, och tillstyrker de nämnda motionerna i motsvarande
delar.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ny lagstiftning om kontrollavgift vid olovlig parkering
m. m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2554 (fp) i denna
del och 1983/84:2556 (m) yrkande 1 i denna del avslår de genom
propositionen framlagda lagförslagen, utom 7 § förslaget till lag
om kontrollavgift vid olovlig parkering.

3. Biluthyres ägaransvar (mom. 3) – under förutsättning att den med 2 betecknade reservationen vunnit riksdagens bifall.

Rolf Clarkson, Wiggo Komstedt, Görel Bohlin, Göran Riegnell (alla m)
och Olle Grahn (fp) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Vad
föredraganden" och slutar med "i propositionen." bort ersättas med text av
följande lydelse:

Utskottet avstyrker även 7 § i nämnda lagförslag och motion 1983/84:2555
(m,c), vari yrkas ändring i lagförslagets 7 §. Motionerna 1983/84:2554 (fp)
och 1983/84:2556 (m) tillstyrks även i de delar de avser avslag på 7 § i det
genom propositionen framlagda förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig
parkering.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *biluthyres ägaransvar*

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2554 (fp) i denna del och 1983/84: 2556 (m) yrkande 1 i denna del avslår 7 § förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering och motion 1983/84:2555 (m, c),

4. *Biluthyres ägaransvar* (mom. 3)

Rolf Clarkson (m), Rune Torwald (c), Wiggo Komstedt (m), Gösta Andersson (c), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp) och Göran Riegnell (m) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s.8 börjar med "Vad föredraganden" och slutar med "i propositionen." bort ersättas med text av följande lydelse:

Vad gäller frågan om *biluthyres ägaransvar* anser utskottet att önskemålet i motion 1983/84:2555 (m, c) kan tillgodoses utan större effektivitetsförluster. Så sker genom att förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering kompletteras så att en hyresman ansvarar i ägarens ställe för att kontrollavgiften betalas, om ägaren driver uthyrningsrörelse med stöd av lagen (1979:561) om biluthyrning och kan visa att hyresmannen förfogade över fordonet vid tiden för den olovliga parkeringen.

Utskottet förordar sålunda att 7 § i nämnda lagförslag ges den lydelse som framgår av utskottets hemställan under moment 3.

Av den anförda följer att syftet med yrkandet i motion 1983/84:2555 (m, c) torde få anses tillgodosett.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *biluthyres ägaransvar*

att riksdagen med anledning av propositionen i denna del och motion 1983/84:2555 (m, c) samt med avslag på motionerna 1983/84:2554 (fp) i denna del och 1983/84:2556 (m) yrkande 1 i denna del antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om kontrollavgift vid olovlig parkering med den ändringen att 7 § får följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

7 § Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har frånhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 2 § första stycket eller

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

Hyresman ansvarar i ägarens ställe, om denne driver uthyrningsrörelse med stöd av lagen (1979:561) om biluthyrning och kan visa att hyresmannen förfogade över fordonet vid tiden för den olovliga parkeringen.

Särskilt yttrande**Ny lagstiftning om kontrollavgift vid olovlig parkering m. m. (mom. 2)**

Rune Torwald och Gösta Andersson (båda c) anför:

Vi har biträtt förslaget om lag vid olovlig parkering på tomtmark med viss tvekan, eftersom fördelarna för dem som drabbas av otillåten parkering är relativt obetydliga i relation till de relativt omfattande lagförslagen. Å andra sidan finner vi inga bärande skäl, varför inte påföljden av olovlig parkering på tomtmark – i likhet med vad som redan gäller vid sådan parkering på gatumark – i princip bör drabba bilens ägare.

Ofta drabbas de som förhyr parkeringsplats av sin hyresvärd av att andra olovligt parkerar på deras plats. Med nuvarande regler har det varit praktiskt taget omöjligt att effektivt beivra sådan felparkering, något som de drabbade hyresgästerna funnit otillfredsställande. Egendomligt nog kommenteras inte dessa problem vare sig i den aktuella utredningen eller i propositionen. Enligt vårt förmenande bör dock de föreliggande lagförslagen kunna underlätta möjligheterna för hyresvärd/hyresgäst att beivra olovlig parkering på förhyrd parkeringsplats, och detta har gjort oss mer benägna att acceptera nu aktuella lagförslag om kontrollavgift m. m. vid felparkering på tomtmark.

Propositionens lagförslag

1 Förslag till

Lag om kontrollavgift vid olovlig parkering

Härigenom föreskrivs följande.

1 § En markägare som upplåter ett område för parkering eller förbjuder parkering inom området får under de förutsättningar som anges i denna lag ta ut en avgift (kontrollavgift) om ett fordon parkerats inom området i strid mot förbud eller villkor som han har beslutat (olovlig parkering).

Kontrollavgift får inte tas ut om överträdelsen omfattas av förordnande enligt lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift eller är belagd med straff enligt annan författning än brottsbalken.

2 § Med fordon avses i denna lag

1. fordon som är upptagna i bilregistret eller motsvarande utländska register.

2. fordon som är upptagna i det militära fordonsregistret, eller

3. fordon som brukas med stöd av saluvagns-, turistvagns-, exportvagns- eller interimslicens.

Bestämmelserna i denna lag om markägare gäller också den som på grund av avtal har rätt att upplåta ett område för parkering eller att förbjuda parkering inom området.

3 § Kontrollavgift får tas ut endast om parkeringsförbudet eller parkeringsvillkoren tydligt har tillkännagetts genom skyltning på platsen. Skyltningen skall utföras med vägmärken.

4 § Kontrollavgiften får inte överstiga den felparkeringsavgift som fastställts inom kommunen enligt lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift.

Om felparkeringsavgiften har fastställts till olika belopp för skilda delar av kommunen eller för skilda slag av överträdelser gäller följande. Kontrollavgiften får inte överstiga den felparkeringsavgift som fastställts för överträdelser av föreskrifter om avgiftsbelagd parkering eller, om sådana föreskrifter saknas, den lägsta felparkeringsavgift som gäller för den del av kommunen där den olovliga parkeringen ägde rum.

5 § En ny kontrollavgift får tas ut för varje påbörjat kalenderdygn som en olovlig parkering pågår. Minst sex timmar måste dock förflyta från det att en betalningsuppsmaning enligt 8 § första stycket utställdes till dess att en ny får utställas.

Högst fem kontrollavgifter får tas ut för samma olovliga parkering.

6 § Gör markägaren anspråk på kontrollavgift för en olovlig parkering, har han inte rätt att för samma parkering också ta ut parkeringsavgift som inte betalats.

7 § Fordonets förare och ägare ansvarar solidariskt för att kontrollavgiften betalas. Ägaren ansvarar dock inte om omständigheterna gör det sannolikt att fordonet har fränhänts honom genom brott.

Med fordonets ägare avses

1. den som vid tiden för den olovliga parkeringen var antecknad som fordonets ägare i något av de register som avses i 2 § första stycket eller

2. i fråga om fordon som brukas med stöd av licens som anges i 2 § första stycket 3, den som vid samma tid innehade licensen.

8 § Vill markägaren ta ut kontrollavgift skall han utställa en betalningsuppmaning som överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästs på fordonet.

Om kontrollavgiften inte betalas inom den tid som angetts i uppmaningen, skall markägaren påminna fordonets förare eller ägare om betalningsansvaret innan han vidtar åtgärder för inkassering av avgiften enligt inkassolagen (1974: 182). Påminnelsen skall innehålla uppgift om när avgiften senast skall betalas.

9 § Talan om att få ut kontrollavgift får inte väckas senare än två år från den dag då den olovliga parkeringen upphörde.

Talan skall väckas vid tingsrätten i den ort där den olovliga parkeringen ägde rum.

10 § Om det med hänsyn till omständigheterna i samband med den olovliga parkeringen skulle framstå som uppenbart oskäligt att ta ut kontrollavgift, får avgiften inte tas ut.

11 § Har någon genom lagakraftätagande dom dömts för gärning som innefattar olovlig parkering eller godkänt strafföreläggande för sådan gärning får kontrollavgift inte tas ut. Redan erlagd avgift skall betalas tillbaka.

12 § Markägaren ansvarar för att den som övervakar efterlevnaden av förbud eller villkor som avses i denna lag har för ändamålet lämplig utbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Lagen tillämpas dock inte i fråga om parkering som påbörjats före ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Har fordon stannats eller parkerats i strid mot föreskrift som avses i 1 §, får polisman eller sådan trafikövervakare som avses i 2 § lagen (1964: 321) om kommunal trafikövervakning meddela parkeringsanmärkning. Sådan anmärkning skall innehålla uppmaning att inom viss tid betala den fastställda avgiften.

Anmärkningen överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästes på fordonet.

En ny parkeringsanmärkning får meddelas för varje påbörjat kalenderdygn som överträdelsen pågår. Minst sex timmar måste dock förflyta från det att en parkeringsanmärkning meddelats till dess att en ny får meddelas. Högst fem parkeringsanmärkningar får meddelas för samma överträdelse.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Den nya bestämmelsen skall inte tillämpas på överträdelser som påbörjats före ikraftträdandet.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1982: 129) om flyttning av fordon i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 2, 3 och 7 §§ lagen (1982: 129) om flyttning av fordon i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om rätt för statlig eller kommunal myndighet att flytta fordon i särskilt angivna fall, när det behövs för ordningen och säkerheten i trafiken eller av naturvårdsskäl.

Har ett fordon under minst sju dygn i följd varit parkerat i strid mot förbud eller villkor, som avses i lagen (1984:000) om kontrollavgift vid olovlig parkering, får flyttning ske även om sådana förhållanden som anges i första stycket inte föreligger.

¹ Lagen omtryckt 1981: 142.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Regeringen får överlämna åt en eller flera myndigheter att meddela tillstånd för andra myndigheter att besluta och verkställa flyttning av fordon.

3 §

Fordon som flyttas *enligt föreskrifter meddelade* med stöd av denna lag skall förvaras på en särskild för ändamålet avsedd uppställningsplats eller ställas så nära den plats där de anträffades att de lätt kan återfinnas.

Fordon som flyttas med stöd av denna lag skall förvaras på en särskild för ändamålet avsedd uppställningsplats eller ställas så nära den plats där de anträffades att de lätt kan återfinnas.

Fordonsvrak skall i stället skrotas eller undanskaffas på annat sätt, så snart det lämpligen kan ske. I beslut om flyttning skall anges om fordonet är att anse som fordonsvrak.

7 §

Ägaren av ett fordon som har flyttats med stöd av denna lag är skyldig att ersätta kostnaden för flyttningen och de övriga åtgärder som vidtagits med stöd av lagen. Ersättningsskyldighet föreligger inte, om ägaren gör sannolikt att fordonet fränhånts honom genom brott.

Vid beräkning av ersättningen skall fordonets värde dras av från kostnaderna om äganderätten har övergått enligt 6 §.

Kostnader, som inte tas ut av ägaren, skall bäras av statsverket eller, om flyttningsbeslutet har verkställts av en kommunal myndighet, av kommunen.

Kostnader, som inte tas ut av ägaren, skall bäras av statsverket eller, om flyttningsbeslutet har verkställts av en kommunal myndighet, av kommunen. *Vid flyttning enligt 2 § andra stycket skall sådana kostnader i stället bäras av den som påkallat flyttningen.*

Regeringen bemyndigas föreskriva om ytterligare undantag från ersättningsskyldigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Vid tillämpningen av den nya bestämmelsen i 2 § andra stycket skall hänsyn inte tas till parkeringstid före ikraftträdandet.